

Міністерство освіти і науки України  
Державна наукова установа  
«Інститут модернізації змісту освіти»  
Український державний університет  
науки і технологій /УДУНТ/  
Інститут промислових та бізнес-технологій УДУНТ  
Університет Аалто Гельсінкі /Фінляндія/  
Технічний Університет - Варна /Болгарія/  
Університет Алгарве Фаро /Португалія/  
Національний авіаційний університет /Україна/  
Дніпровський освітній центр /Україна/  
Нікопольський факультет УДУНТ

Ministry of Education and Science of Ukraine  
State Scientific Institution  
“Institute of Education Content Modernization”  
Ukrainian State University  
of Science and Technologies /USUST/  
Institute of Industrial and Business Technologies of USUST  
Aalto University Helsinki / Finland /  
Technical University – Varna /Bulgaria/  
Universidade do Algarve /Portugal/  
National Aviation University /Ukraine/  
Dnipro Education Center /Ukraine/  
Nikopol's Faculty of USUST

**V Міжнародна конференція  
«ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ  
В НАУЦІ ТА ОСВІТІ.  
ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД»**

**29 листопада 2022 р.  
м. Дніпро, Україна**

**МАТЕРІАЛИ**

**V International Conference  
«INNOVATIVE TECHNOLOGIES  
IN SCIENCE AND EDUCATION.  
EUROPEAN EXPERIENCE»**

**November 29, 2022  
Dnipro, Ukraine**

**PROCEEDINGS**

**Дніпро  
2022  
Журфонд**

УДК 658.562.012.7  
М34

Схвалено Вченою радою навчально-наукового Інституту промислових  
та бізнес технологій УДУНТ і редакційною радою конференції

**Укладачі:** Т.С. Хохлова, Ю.О. Ступак  
М34 Міжнародна конференція «**Інноваційні технології в науці та освіті. Європейський досвід**»: Матеріали. Електронне видання. – Дніпро, Журфонд, 2022. – 255 с.

ISBN 978-966-934-369-7

До збірника матеріалів V Міжнародної конференції «Інноваційні технології в науці та освіті. Європейський досвід» (29 листопада 2022 р., Дніпро, Україна)\* увійшли 62 доповіді (статті, тези), що надійшли до оргкомітету та були прийняті до опублікування.

Proceedings of the V International Conference «Innovative technologies in science and education. European experience » (November 29, 2022, Dnipro, Ukraine) includes 62 reports (articles, theses) received by the organizing committee and accepted for publication.

*\* конференція включена до Переліку наукових конференцій з проблем вищої освіти та науки на 2022 рік (розділ I /Міжнародні конференції/, поз. 642)*

**Верстку збірника здійснено з оригіналів,  
наданих авторами в електронному вигляді.**

**Тексти доповідей / статей, тез / та їх назви в змісті відтворені мовами оригіналів,  
в редакції, запропонованій авторами, або узгодженій з ними.**

**Укладачі збірника і видавець не несуть відповідальності  
за зміст матеріалів, наданих їх авторами а також якість формул та ілюстрацій,  
виконаних з відхиленнями від вимог редакційної ради.**

ISBN 978-966-934-369-7

© УДУНТ, 2022  
© Дніпровський освітній центр, 2022  
© Хохлова Т.С., Ступак Ю.О.,  
упорядкування, 2022

<https://puzzlecup.com/crossword-ru/>, ребусів - <http://rebus1.com/> та встановлення спеціального додатку Anatomy 4D <http://surl.li/dvhbl> для повторення анатомії, знаходження візуальних відмінностей з дитячим організмом як під час практичних занять, так і під час самостійної роботи.

### **Посилання**

1. Житеньова Н.В. Технології візуалізації в сучасних освітніх трендах. *Відкрите освітнє е-середовище сучасного університету*. 2016 № 2. С.170 – 177
2. Гончарова Н. О. Візуалізація навчальної інформації через використання технології доповненої реальності. URL: <http://surl.li/dvhbu>
3. Безуглий Д.С. Візуалізація як сучасна стратегія навчання. *Фізико – математична освіта*. 2015. № 1(7). С.146

## **ПЕРЕШКОДИ ЕФЕКТИВНОГО ПРОВЕДЕННЯ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ-МЕДИКІВ ПІД ЧАС ВІЙНИ В УКРАЇНІ**

*Зав. каф., докт. мед. наук, проф. О.О. Ханюков, асистент О.В. Смольянова*  
Кафедра внутрішньої медицини 3  
**Дніпровський державний медичний університет м. Дніпро, Україна**

Війна – це завжди катастрофа, яка залучає усі сфери життя, не залишаючи осторонь і систему охорони здоров'я [1]. Проте стабільне функціонування медичної галузі в умовах військових конфліктів є вкрай важливим, адже окрім завдань мирного часу, вона має долати додаткові, що виникають як прямі та непрямі наслідки бойових дій [2].

Не виключенням стала і військова агресія з боку Російської Федерації в Україні, яка спричинила руйнування медичних закладів, зменшення кількості медичних працівників та порушила налагоджену роботу системи охорони здоров'я [1], [3], [4], [5]. В таких умовах продовження освітньої діяльності закладів вищої медичної освіти (ЗВМО) є однією з необхідних передумов стабільного функціонування медичної галузі як під час війни, так і після її закінчення.

Завдячуючи епідемії COVID-19, ЗВМО на початку збройного конфлікту вже мали налагоджений механізм організації занять у дистанційному форматі. Проте активні бойові дії на території України спричинили виникнення додаткових перешкод для його ефективного проведення [6].

**Мета.** Висвітлити проблеми, які були виявлені під час дистанційного навчання студентів-медиків в умовах війни в Україні.

**Основна частина.** Найбільш поширеними перешкодами, з якими стикнулися студенти та викладачі кафедри внутрішньої медицини З Дніпровського державного медичного університету під час дистанційного навчання, були наступні [6]:

- питання безпеки під час навчального процесу,
- емоційний стан студентів та викладачів,
- нестабільність / відсутність інтернет зв'язку,
- перебої з електропостачанням,
- знаходження в іншому часовому поясі,

Безпека за А. Маслоу знаходиться в основі піраміди потреб людини, одразу ж над фізіологічними потребами. Реалізація цих базових потреб має ключове значення для ефективної пізнавальної діяльності, яка знаходиться біля верхівки цієї піраміди. Відсутність достатніх ресурсів для реалізації фізіологічних потреб (загроза життю, проблеми з постачанням їжі, води) на територіях, де відбувалися бойові дії (що часто супроводжувалось відсутністю світла та / або доступу до інтернету) обмежувала можливості студентів до навчання. Звучання сирен, що сповіщали про можливу загрозу ракетних ударів (потенційно несли загрозу життю – відсутність реалізації потреби у безпеці), потребувало переривання дистанційного навчання та спускання до бомбосховища. Також важливою перешкодою було знаходження студентів та викладача у різних містах України, де сирени лунали не одночасно: деякі студенти повинні були лишати відеоконференцію з міркувань безпеки.

Відсутність реалізації базових потреб призводила до порушення емоційного стану як студентів, так і викладачів, призводячи до появи психічних порушень [7], що заважало ефективному опрацюванню та запам'ятовуванню матеріалу. Ці порушення спостерігалися не тільки у студентів / викладачів, що перебували на територіях, де йшли активні бойові дії, а й у тих, хто знаходився в інших областях України або перебував закордоном.

Відсутність стабільного інтернет зв'язку було найбільш вираженим на території бойових дій, проте також відмічалось під час переїздів студентів / викладачів між містами. Це заважало не тільки присутності під час онлайн частини, а і виконанню завдань у Moodle, особливо відповідям на тести, де встановлено ліміт часу на проходження. При зникненні інтернету зв'язку після розпочатої спроби тест надсилався автоматично після закінчення часу, що було виділено на його опрацювання. У кожному такому випадку питання вирішувалося індивідуально, найчастіше – студенту надавалася ще одна спроба проходження тестування. Іноді інтернет зв'язок не дозволяв студенту / викладачу знаходитися під час усього заняття з включеною камерою, проте постійний голосовий контакт з періодичними короткими питаннями до кожного студента дозволяли контролювати їх присутність на занятті.

Планові та аварійні відключення електропостачання заважали студентам не тільки бути присутніми на онлайн заняттях, а й вчасно

виконувати завдання у Moodle. Крім того, слід зауважити, що більшість матеріалу для підготовки до занять у здобувачів знаходяться на електронних носіях, що також потенційно може обмежувати можливості підготовки до занять та виконання завдань.

Перебування студентів у іншому часовому поясі зі значною різницею у часі також заважало ефективному використанню синхронного компоненту. При роботі з іноземними студентами, що проживали приблизно в одному часовому поясі, це питання вдалося вирішити шляхом переносу початку заняття. Проте були випадки, коли лише один / два студенти знаходилися в іншому часовому поясі, що потребувало від них значної роботи для адаптації до годин проведення онлайн частини дистанційного навчання.

**Висновки.** Незважаючи на раптовий початок військової агресії з боку Російської Федерації, ЗВМО швидко перейшли на дистанційний формат надання освітніх послуг. Проте активні воєнні дії та постійна загроза атак з повітря призвели до виникнення додаткових перешкод для здійснення навчального процесу: питання безпеки під час навчального процесу, порушення емоційного стану студентів та викладачів, нестабільність / відсутність інтернет зв'язку, перебої з електропостачанням, знаходження в іншому часовому поясі.

### *Посилання*

1. Unrelenting Violence: Violence Against Health Care in Conflict. Baltimore: Safeguarding Health in Conflict, 2022.
2. Dobiesz V. A., Schwid M., Dias R. D., Aiwonodagbon B., Tayeb B., Fricke A., Pham P., Erickson T. B. Maintaining health professional education during war: A scoping review. *Medical Education*. 2022. № 56. С. 793–804.
3. Awuah W. A., Mehta A., Kalmanovich J., Yarlagaadda R., Nasato M., Kundu M., Abdul-Rahman T., Fosuah A. D., Sikora V. Inside the Ukraine war: health and humanity. *Postgraduate Medical Journal*. 2022. Т. 98, № 1160. С. 408–410.
4. Insecurity Insight Violence Against Health Care in Ukraine, 24 February-18 June 2022. 2022.
5. War in Ukraine: situation report from WHO Ukraine country office. WHO, 2022.
6. Khaniukov O. O., Smolianova O. V., Shchukina O. S. Distance learning during the war in Ukraine: experience of Internal Medicine department (organisation and challenges). *Art of Medicine*. 2022. Т. 23, № 3. С. 134–138.
7. Юр'єва Л. М., Вішніченко С. О., Шорніков А. В. Аналіз феноменів тривоги та депресії у перші тижні війни: гендерно-вікові аспекти. *Психосоматична медицина та загальна практика*. 2022. Т. 7, № 1. С. e0701351–e0701351.

|                                                                                                                                                                                                                                                           |     |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| <b>Невесенко Ю.О.</b> Фізичне виховання в сучасній вищій школі .....                                                                                                                                                                                      | 60  |
| <b>Nechypurenko T.B., Linevska K.U., Hvozdetka L.S.</b> Process of implementation the competency-based approach in the organization of interactive distance medical education .....                                                                       | 61  |
| <b>Огоренко В.В., Шустерман Т.Й., Ніколенко А.Є., Носов С.Г.</b> Освітні тренінгові заходи для лікарів-інтернів з невідкладної психологічної допомоги в умовах війни .....                                                                                | 65  |
| <b>Огоренко В.В., Тимофєєв Р.М., Шорніков А.В.</b> Нові підходи до опанування практичних навичок з дисципліни «психіатрія»: клінічно орієнтоване командне змагання .....                                                                                  | 69  |
| <b>Погорілий В.В., Димчина Ю.А., Михальчук Т.І., Навроцький В.А.</b> Особливості викладання предмету дитячої хірургії в сучасних умовах .....                                                                                                             | 72  |
| <b>Пунач І.О.</b> Використання Classtime як сучасної освітньої технології для контролю знань здобувачів під час змішаної та дистанційної форми навчання .....                                                                                             | 74  |
| <b>Серіков Я.О.</b> Запровадження методології системного аналізу при викладанні курсу охорона праці як інструментарію у вирішенні завдання зниження рівня виробничого травматизму й професійної захворюваності .....                                      | 78  |
| <b>Скороходова І.Є.</b> Інноваційні технології, як спосіб формування вольових якостей здобувачів освіти в закладах фахової передвищої освіти .....                                                                                                        | 82  |
| <b>Соловійова І.А., Николаєнко Ю.М., Дерешев П.П.</b> Розробка електронного довідника з технологічного проектування виробництва як важливий елемент формування ключових компетенцій здобувачів вищої освіти за ОПП Металургія .....                       | 84  |
| <b>Ступак Ю.О.</b> Розробка і використання навчальних відеоматеріалів, відзнятих в умовах діючого виробництва (як додаткового навчально-методичного забезпечення освітніх компонент ОПП Металургія "Основи обробки металів" та "Основи металургії") ..... | 88  |
| <b>Тітова Т.В.</b> Впровадження методів візуалізації при викладанні педіатрії в змішаних умовах навчання .....                                                                                                                                            | 100 |
| <b>Ханюков О.О., Смольянова О.В.</b> Перешкоди ефективного проведення дистанційного навчання студентів-медиків під час війни в Україні ....                                                                                                               | 102 |
| <b>Хоменко В.Г., Скурська М.М., Старостенко К.М.</b> Використання інтегрованих середовищ при вивченні архітектури мікропроцесорної техніки у сучасній вищій освіті .....                                                                                  | 105 |
| <b>Худякова М.Б., Каліна К.Є.</b> Вивчення дієвості використання проєктної технології навчання в післядипломній професійній підготовці здобувачів стоматологічного профілю на формувальному етапі експерименту.....                                       | 107 |
| <b>Цурканова І.О.</b> Політична обізнаність в умовах воєнного стану та її вплив на інноваційний розвиток науки та освіти у вищих навчальних закладах .....                                                                                                | 113 |